

1.5

Viktória Colonna kardinálovi Gašparovi Contarinimu

Napísané na jar alebo začiatkom leta 1536

Počas dvadsiatich rokov sa vytvorili v Taliansku dve reformné skupiny: kapucíni a „frati riformatti“. Observancia sa zo všetkých síl usilovala o to, aby ich integrovala do svojho spoločného rádu. V r. 1536 sa zdalo ich generálnemu ministrovi, Vincentovi Lunelovi z Barbasta, že úspešné zjednotenie týchto skupín je bližšie ako kedykoľvek predtým. Už to vyzeralo tak, že nový pápež Pavol III. bol konečne presvedčený a získaný pre tento projekt. Pápež však prekvapil a zostavil v máji komisiu kardinálov, aby túto otázku odborne preštudovala. Zo šiestich kardinálov boli traja prívrženci vynúteného zjednotenia, traja by sa dali počítať za priateľov reformátorov. Contarini patril k druhým spomenutým. Zaviazaný skupine humanistov združených pri Viktórii Colonne sa stal vítanou kontaktnou osobou pre obrankyňu kapucínov. Colonna dala do rúk kardinálom silnú apológiu. Jej najdôležitejší kapucínsky list sa zachoval v kaligrafickom rukopise jedného z jej sekretárov a bol opatrený markízovým energickým podpisom. Grófka vyvracia bod po bode všetky obžaloby, ktoré sa uvádzajú proti kapucínom. V podstate ide o nasledovných šesť obvinení:

- *Kapucíni kázali slobodu ducha ako luteráni;*
- *Podriadili sa miestnym biskupom;*
- *Žijú bez potvrdenia od Svätej stolice;*
- *Nie sú poslušní generálnemu ministrovi rádu;*
- *Prijímajú rehoľníkov z inej obediencie (príslušnosti);*
- *Nosia preinačený františkánsky habit.*

S podivuhodnými poznatkami o živote a duchu Františka a františkánskych začiatkoch, ako aj o pohnutom začiatku mladej reformy a slabostiach ich protivníkov vedie Colonna reč dvomi smermi: kapucíni, ktorí už dosť trpeli pod bývalým generálnym ministrom a súčasným kardinálom Františkom Quinonesom a úradujúcim generálnym ministrom Lunelom, sa majú samostatne a v pokoji ďalej vyvíjať – oproti tomu observancia má ísť svojou vlastnou reformou.

Colonnovej substanciálna apológia a naliehavé napomenutie kardinálov vyzerajú, že v podstatnom prispeli k východisku z hádky. 25. augusta 1536 vydáva Pavol III. bulu „Exponi vobis“, ktorou potvrdzuje kapucínsku reformu a odoberá observancii jurisdikciu nad ňou.¹

¹ List z talianskeho originálu preložil Oktavian Schmucki zo Švajčiarskej provincie.

Ctihodný pane! ²

Úcta, ktorú chovám k oslávenému sv. Františkovi, pohnutie môjho svedomia a dôvera, ktorú mi vlieva dobrota Vašej Výsosti, mi dávajú istotu, že nepripíšete môj list namyslenosti ale oddanosti, nie opovážlivosti, lež horleniu za pravdu. A čo by mi malo chýbať na hodnovernosti kvôli ženskej nevedomosti a drzej opovážlivosti, to prenechávam úcte a platnosti v túto odôvodnenú žiadosť a samotnému kresťanskému záujmu, ktorými sa nechávam viesť.

„Život 700 bratov v najvyššej dokonalosti“ ³

2021 Veľadôstojný pane, vždy som bola presvedčená o tom, že pomery, ktoré pretrvávajú vyše 10 rokov, netreba každý deň slovami nanovo zdôvodňovať. Lebo platí, čo hovorí náš Pán: *Diela, ktoré konám, vydávajú o mne svedectvo* (Jn 5, 36). Preto sa zdá, že nikto by nemal pochybovať o živote najvyššej dokonalosti 700 bratov, ktorých chvália vo všetkých talianskych mestách ako pravých mendikantov (žobravých mníchov). Platí to predovšetkým o tých osobách, ktoré už viac ako päť rokov neustále tvrdia, že chcú ešte ďalší rok počkať, akou cestou sa uberie táto svätá reforma. Pod touto zámienkou chcú nechať zatvorené dvere bratom z observancie, aby nemohli prestúpiť na stranu reformy. Potom predstierajú, že sa observancia sama reformuje, a preto jej bratia nesmeli prestúpiť. ⁴ Týmto jasne dali najavo, či už boli dvere na prestup otvorené alebo zatvorené, žeby sa podľa ich presvedčenia observancia mohla reformovať. Ako však jasne vidieť, jej disciplína sa stávala stále uvoľnenejšou, preto sa reforma neprestajne zameriavala viac na poriadok a ducha, a pridávalo sa k nej čoraz viac skutočne dokonalých a učených otcov. ⁵ Vaše veľadôstojné panstvo si už môže byť isté tým, že reforma je Kristovým dielom. Vaša prítomnosť medzi veľadôstojnými kardinálmi a zástupcom prvého rádu a hlavne Vaše vynikajúce zásluhy za Vaše nespočetne dobré príklady a pokorné ako aj učené kázne vydávajúce jasné svedectvo, nsmú byť príležitosťou na opätovné oživenie Vašich obáv. Táto udalosť tiež zreteľne ukazuje, že niektorí Vám to robia ťažším, nie žeby nevedeli, aká je pravda, ale že idú proti nej, a nechávajú šíriť o nich mienku, že žijú v hádke, vo vzájomnej nenávisti a v omyle. Napokon sa však zlato v ohni úkladov očistí a drevo úkladov sa strávi samo.

² Oslovenie pôvodne znelo „Reverendissimi Domini“, išlo teda o plurál pre všetkých šesť kardinálov. Plurál presvitá cez list a ukazuje Colonnovej nádej, že ovplyvní svojou obhajobou rokovanie komisie.

³ Členenie apológie a medzitulok uvádzame podľa Constanza Cardignoniho (por. *I Frati Cappuccini*. 1. 216 – 227).

⁴ Narážka na viaceré breve Pavla III., ktoré zakazujú prestup z observancie ku kapucínom: *Accepimus* (18. December 1534), *Nuper accepto* (12. Január 1535), *Pastoralis officii* (14. August 1535), *Dudum postquam* (16. August 1535). Posledné však dalo observancii čas dva mesiace na dokončenie jej vlastnej reformy; v opačnom prípade nastane zákaz prestúpenia.

⁵ V r. 1534 sa pripojili k reforme vysokovzdelaní a uznávaní observanti, medzi nimi Bernardino d’Asti, Francesco da Jesi, Giovanni da Fano, Francesco Tittelmans, Eusebio d’Ancona, Giuseppe da Ferno a Bernardino Ochino.

2022 Vzniesli (predo mnou) proti nim viacero obvinení . Žaloby sa však rozplynú ako nič, ak sa budú posudzovať v Kristovom svetle a svetle sv. Františka.

Prvá obžaloba znie, že sa zdajú byť luteránmi, pretože kážu slobodu ducha; potom, že sa podriadili biskupom dotyčných území; že sa nemôžu odvolať na žiadny pápežský list; že neposlúchajú najvyššieho generálneho ministra; že nosia odlišnú formu habitu a prijímajú bratov observancie do ich spoločenstva.

a. *„Vyzerajú byť luteránmi, pretože kážu slobodu ducha“*

Na prvé obvinenie sa dá odpovedať nasledovne: Ak bol František bludár, potom sú tí, ktorí ho napodobňujú, luteráni. A ak sa kázanie, že sloboda ducha je viac ako hriechy – pri plnom podriadení sa predpisom svätej Cirkvi – nazýva bláznovstvom, tak by bolo tiež považovať evanjelium za bláznovstvo, veď na mnohých miestach hovorí: Duch je to, čo oživuje, a tak ďalej. Navyše: tí, ktorí toto tvrdia, podávajú celkom očividne dôkaz, že týchto (kapucínov) kázať nikdy nepočuli. Ak by ich naozaj počuli, s nimi sa trochu dostali do styku a spoznali si ich pokoru, poslušnosť, chudobu, spôsob života, dobré príklady, ich zvyky a ich čínorodú lásku, potom by im boli až tak oddaní, že by ronili slzy nad tým, že ich nechali prísť bez dôvodu 400 míľ a potom vláčili denne do vyčerpania pred súdy; a to len preto, aby mohli v pokoji sledovať ich chudobu.

b. *„Podriadili sa biskupom daných oblastí“*

2023 Na toto druhé obvinenie, že sa podriaďujú biskupom, sa dá odpovedať, že sa nedá robiť žiadne pokornejšie a kresťanskejšie dielo ako presne toto. A vlastne by úplne stačilo (povedať) proti tomuto obvineniu: Kto vyčíta tento predpis, ten protirečí úmyslu sv. Františka, ktorý svojho času práve zaviedol poslúchať tento predpis. Oni (kapucíni) však, ktorých snaha je v tom, aby sa vrátili k čistote reguly a k pravému zámeru jeho zostavovateľa, zo skrytých kútov nezaviedli nový predpis, ale v jednej pred nedávnym verejne konanej kapitule ho znova zaviedli, čím sa vrátili k prvej observancii.⁶ Iní sa jej zbavili už skôr, tak že sa totiž najprv podriaďujú jeho Svätosti nášho Pána ako hlave, ale hneď sa chcú ohradiť v poslušnosti proti prelátom ako údom, ktorí k tejto hlave patria. A oveľa väčšia pokora a oddanosť sa ukazuje u tých, ktorí sa zdržiavajú v láske a chcú sa podriaďiť hlave so všetkými jej údmí, ako u tých, ktorí chcú iné a iné hovoria. Vidíme tu príliš dobre pohoršenie, ktoré z toho vzniká a o nič menej vidno skazu duší,

⁶ List sa vzťahuje na konštitúcie, ktoré navrhli na kapitule v novembri 1535 a na nasledujúcej kapitule v septembri 1536 boli potvrdené. Č. 8 sa vzdáva privilégii a výsad v Cirkvi.

ktorá neustále vyrastá v mestách a diecézach skrze tieto nepokoje a hádky. Okrem toho počujem, ako o tom hovoria páni, ktorí s tým majú konkrétne skúsenosti.

c. „nemajú žiadne pápežské potvrdenia (písomnosti)“

2024 Čo sa týka pápežských listov, odpovedám, že všetky listy, ktoré boli adresované počas mnohých rokov rádu sv. Františka – myslia sa tie, ktoré sú záväzné a opierajú sa o observanciu a regulu – že všetky tieto listy sú adresované aj týmto otcom a že sa títo usilujú podľa nich úplne riadiť, pokiaľ je to len možné. Okrem toho vlastní autentický exemplár buly,⁷ ktorú udelil spoločenstvu v blahej pamäti pápež Klement, ktorá nemá slúžiť len jednotlivcom, ako to výhradne určili tieto mnohé písomnosti skorších pápežov. Popri tomu sú aj breve, ktoré potvrdzujú kapitolu a terajšieho generálneho vikára a ešte dodatočne iné breve.⁸ Samozrejme, skutočne krásne potvrdenia, ktoré vlastní, sú ich žiariace skutky. Tieto potvrdzujú každému jednému z nich a všetkým spolu, že nosia bulu Kristových stigiem v ich srdciach a breve stigiem sv. Františka v ich duchu, všetky potvrdené nespočetnými dôkazmi požehnaní, ktoré opakovane dostávali od Jeho Svätosti a ešte stále dostávajú. Prijímajú všetky oné písomnosti, ktoré sú záväzné pre observanciu ich reguly, no všetky, ktoré ich nejakým spôsobom rozširujú, odmietli a aj do budúcnosti odmietajú.

d. „Nie sú poslušní voči najvyššiemu generálnemu ministrovi“

2025 Čo sa týka toho, že sú neposlušní voči najvyššiemu generálnemu ministrovi, tak odpovedám, že môžeme jasne vidieť a tiež dokázať, že rád observancie sám potrebuje reformu. Na troch generálnych kapitulách prijali rozhodnutie, že sa obnovia; ale potom to vôbec nespravili a ani nemohli spraviť. Práve naopak, na provinčných kapitulách prekazili každý reformný princíp a úplne ho vytrhli aj s koreňom. Tohto sa týka bula v blahej pamäti pápeža Klementa, ktorý im reformu nariaďuje, a v dvoch breve Jeho Svätosť si ju vyprosuje, v jednom od observantov a v druhom od kapucínov.⁹ Z tohto je úplne jasné, že reformu potrebujú. Pretože všetky podniknuté pokusy o reformu vyšli navnivoč a iba tá reforma, ktorá od nich nezávisí, robí pokroky, musí bezpodmienečne zostať oddelená. Ako Vy ctihodní páni¹⁰ dobre viete, že reformu u iných odmietajú tí, ktorí ju odmietajú aj u seba; potom to tak vyzerá, že tento biely podklad necháva vystúpiť do popredia vlastnú čiernosť. A toto je tá najhlavnejšia príčina, prečo je táto (reforma) tak tvrdo prenasledovaná.

⁷ Religionis zelus, zakladajúci dokument kapucínskej reformy (viď časť 3).

⁸ Najdôležitejší je Cum sicut nobis z 29. Apríla 1536.

⁹ Colonna sa tu ukazuje prekvapujúco informovaná. Spomenuté listy sú bula *In suprema* (16. November 1532) pre reformátov, breve *Accepimus* (18. December 1534) pre observantov a breve *Nuper accepto* (12. Január 1535) pre kapucínov.

¹⁰ Jedno z plurálových oslovení, ktoré zahŕňa všetkých členov komisie (por. pozn. pri úvodnom oslovení). Ďalšie nasledujú v nasledujúcich troch odsekoch.

Ak observanti reformu nemôžu vystáť, keď kapucíni k nim nepatria, ako by ju mohli spraviť, keď budú spolu s nimi? Naopak: vrhnú sa na ňu, kým ju neudusia, takže týmto nezostalo nič iné ako utiecť alebo spolupracovať s inými, čím mohli volať na pomoc len samotného Boha, ktorý ich vo svojej добрote aj počúva. Ctihodný kardinál zo Svätého Kríža vie, ako veľmi vyzýval tento rád k reforme.¹¹ A nechápem, prečo na svete chce toto dielo neumožniť, zabrániť mu a zničiť ho, o ktorom sa dá povedať, že ho Jeho ctihodná Výsosť sama zapríčinila. O to viac, keď sa vie, že je už mnoho rokov známe to, čo sa zo slušnosti samozrejme zamlčuje: že títo (observanti) sa vydali širokou a pohodlnou cestou. Na verejnosti sa dá spoznať táto pomýlená cesta na ich habite, ceremóniách, stavbách, starostlivosti o hudbu, prijímaní testamentov, zachovávaní výnosov z práce, v spôsoboch, akými len predstierajú, že nie sú vlastníkmí (vecí). Ide pritom o spôsoby správania, ktoré odporujú každej snahe o reformu, nech už poviete čokoľvek – na Božiu chválu a zo zápalu pre pravdu – Vaším ctihodným pánom s veľkou nevôľou o tomto pohľade na stav vecí.

2026 Generálny minister, ktorého títo (kapucíni) poslúchajú, je prvá autorita po Františkovi. Keď jedni dosiahli zmenu vo svoj prospech, aby neboli v rozpore s ich laxným spôsobom života, tak sa títo (kapucíni), aby mohli žiť prísne a v pokoji, podriadili inému generálnemu ministrovi. Niežeby tento generálny minister bol lepší ako ten druhý, ale nekladie im do cesty žiadne prekážky, nemieša sa do nich a nie je voči nim zaujatý. To je pozoruhodné, hlavne, keď zväžíme, ako veľmi tento „svätý“ generál proti nim postupoval a ešte stále proti nim postupuje. A toto bezprávne konanie je príčinou všetkého zla. A skôr by sa títo chudobní otcovia utiahli do lesov, než by zobrali na seba riziko, žeby reforma zmizla zo sveta. A je jasné, že sa toto nedeje z malej pokory, že sa hocikomu podriaďujú,¹² a to len preto, aby neboli zbytočne zdržiavaní od takého svätého zámeru. Áno, myslím si, že každý dobrý človek – o to viac Jeho Svätosť a Vy ctihodní páni – je povinný to od nich žiadať, brániť ich a všetko zakázať, čo by ich mohlo spraviť podozrivými alebo by im vôbec mohlo brániť, aby sa mohli riadiť nerušene a bez strachu podľa toho, čo sľúbili Bohu a sv. Františkovi. Vyzerá to, že ide o ctižiadostivú svojhlavosť, že títo (observanti) chcú dostať ich (kapucínov) do bezprostrednej závislosti od nich, aby ich zničili, namiesto toho, aby ich nechali v bezprostrednej závislosti, v ktorej sa teraz nachádzajú, aby ich takto udržali pri živote.

e. „prijímajú bratov observancie do ich spoločenstva“

¹¹ Francisco Quinones (1475 – 1540) z Leon (Španielsko), OFMObs, generálny minister od 1523, znovuzvolený v 1526, vymenovaný za kardinála rímskej Cirkvi Svätého Kríža v Jeruzaleme v 1527. Požadoval obnovu v rekolekčných domoch, neuspel so svojimi reformami ale v celom ráde. Ako rímsky prelát obracal sa opakovane proti kapucínom.

¹² Konštitúcie z r. 1536 hovoria, že kapucíni stoja v Cirkvi na poslednom mieste (č. 7) a poslúchajú každé jedno stvorenie (č. 9).

2027 Čo sa týka prijímania bratov, toto je podľa mňa ten pravý dôvod, prečo vznikla táto búrka. Zabránenie prijímaniu znamená nechať otvorené dvere menej, ako ich chce mať otvorené Boh. Okrem mnohých iných dôvodov, ktoré mi naháňajú strach, že sa Bohu nepáči, kto tak koná, nemalo by sa preto zabúdať na výrok Pána: Beda vám, ktorí zatvárate nebeskú ríšu. Existuje predsa viacnásobná povinnosť, ktorá nás spája, aby sme ľudí na ich ceste k Bohu podporovali, inšpirovali a zapalovali, a pomáhali rádu pokiaľ ide o ich povolanie, takže sme museli ísť a prosiť rehoľníka za rehoľníkom a laika za laikom, aby sa obnovil.... Avšak nemôžem pochopiť, prečo musí sv. František ťahať za kratší koniec na pápežskom dvore ako iní svätí. Ako Vy ctihodní páni dobre viete, rád sv. Benedikta pozostáva z približne desiatich reformovaných vetiev,¹³ všetky jasne od seba oddelené, dokonca sa obliekajú do bielej, aby sa zreteľne odlišili od čiernej.

V každom prípade je potrebné jasné oddelenie do seba. Sv. Augustín a všetky rády sa reformovali. Aké je to potom prekvapujúce, že sv. František svojich dvakrát nanovo udivuje: prvýkrát len na začiatku, tento druhýkrát ale úplne: že totiž v našej dobe sa máme bez komentára riadiť jeho habitom a jeho regulou vernej evanjeliu; že chce, aby sa vylúčil každý nárok vo vzťahu k novému zakladateľovi a bez zbytočných rečí. Je pravda, že bol istý brat Matúš, svätý muž: ten začal s touto reformou. Žije ešte dnes a prebýva medzi týmito otcami. A keď bola zhotovená bula v blahej pamäti pápeža Klementa, nachádzal sa na kazateľskej ceste, bez toho, aby sa zaujímal o ctižiadostivé plány. Chcem tým povedať: František je ich zakladateľ; nemajú žiadneho iného vodcu, ani nejdú za iným svetlom.¹⁴

2028 Vaši ctihodní páni vedľa, ako veľmi monsignor zo Sv. Kríža krúži okolo tejto údajnej nepríjemnosti a ako chce presvedčiť, že z tejto reformy týchto malých chudobných vznikne mrzutosť. Ale to má ešte ďaleko od toho, ako si o tom namýšľa a robí okolo tejto veci humbuk. Celkom naopak: celému rádu sv. Františka je to na osoh a povzbudenie. Dve tretiny bratov z observancie – nechcem tvrdiť viac, hoci by som mohla – sa nepáči prenasledovanie, ktoré sa týmto (kapucínom) robí. Áno, denne píšú nástojčivé listy, v ktorých prosia Boha, aby mohli slobodne prejsť k reforme.

¹³ Constanzo Cargnoni vypočítava trinásť benediktínskych reforiem do 1536: klunianci (910), kamaldulci (1023), kongregácia z Cavy (1025), Vallombrosani (1037), cisterciáni (1098), pulsani (1129), verginiani, floresiani (1196), silvestrini (1220), celestini (1263), olivetani (1313), Cassinska reforma (1504) a kamaldulci z Monte Corona (1520). Ďalšie významné reformné zväzky alebo reformné hnutia, by sa dali doplniť pohľadom nad Alpy, najvýznamnejšie centrá boli: Gorze (934), Fécamp (1001), Hirsau (1075), Fontevraud (1101) a Melk (1418).

¹⁴ Argumentácia markízy vo vzťahu k vodcovi má popri duchovnom tiež delikátne politické pozadie: Matúš z Bascia, ktorý tu vystupuje ako iniciátor, nie ako zakladateľ reformy, žije v r. 1536 naďalej svoj neviazaný život ako putujúci kazateľ a onedlho z reformy vystúpi. O jeho živote pozri: Callisto Urbanelli, *Matteo da Bascio e l'Ordine dei Frati Cappuccini*, Ancona 1982. Zakladateľ reformy, Ludovít z Fossombron je v novembri 1535 počas kapituly odvolaný a je odvtedy proti spoločenstvu. Nitky jeho intríg sa tiahnu na jar a v lete – v čase písania tohto listu – až do Rímskej kúrie. Koncom roka ho bude musieť rád vylúčiť. O jeho ceste: Urbanelli, *Stori dei Capuccini delle Marche*. 1. 187 – 212. 329 – 379; a presnejšie: ten istý, *Ludovico Tenaglia e la Riforma Cappuccina*, in: *Ludovico da Fossombrone e l'Ordine dei Cappuccini*, a cura di Vincenzo Criscuolo, Rím 1994, 99 – 147.

A z lásky k Bohu prosia, aby to prenasledovanie (kapucíni) vydržali, a z bratskej lásky trvajú na tom, aby im mohli pomôcť. Lebo im zakazujú hovoriť o tom; sú nútení písať v tajnosti. Áno, väzenie, uvalenie kríža a hrozieb sú tými spôsobmi, že je pre nich výhodné, aby vystupovali ako nepriatelia kapucínov a skutočnej observancie, hoci to sľúbili Bohu. A ak by Vaši vysokocení páni boli prítomní v ich srdciach, spoznali by nešťastie, ktoré ich postihlo, keď tam (v observancii) ešte žili a čakali na príležitosť prestúpiť k tejto reforme, tak by sa nad nimi zľutovali, keď sa na ňu už podujali. Nie je medzi Vami nikto, kto by čakal v nádeji desať, dvanásť alebo 20 rokov na reformu. Ak by sa pozrel vysokocentý (kardinál) protektor a desať vrchných (predstaviteľov) na túto záležitosť z iného uhla, vôbec by sa o tomto nehovorilo, zvlášť, ak by ste mohli povedať: „To sú naši bratia, synovia toho istého otca.“¹⁵ Žijú prísnejším životom. Boh im dal túto myšlienku a daroval im silu, aby sa prísne riadili tým, čo bolo pôvodne predpísané. Nechceme stáť v ceste tým, ktorí ich chcú nasledovať. Ba naopak: tešíme sa z toho, že môžeme uzrieť našu regulu v jej pôvodnej čistote. A my sa budeme malými krokmi snažiť o to, aby sme sa vrátili aspoň ku glosám z reguly.“ Takto by boli všetci pokojní a spokojní, lebo v ráde sv. Františka by boli vedľa seba dobrí, lepší a najlepší. Ak už tie druhé (spoločenstvá) nemôžeme vrátiť späť k tomu, čo je želateľné, potom by ste nemali prinajmenšom bojovať proti tým, ktorí dosiahnu najvyššiu dokonalosť. Bolo by to znakom malej pripravenosti pre službu Bohu, pre kresťanský život, pre čistotu a službu podľa evanjeliovkej a serafínskej reguly. Nemalo by sa volať stratou to, čo je pre Božiu Cirkev jednoznačné víťazstvo.

2029 Ak tí z observancie prejdú na tento prísny štýl života, potom sa s určitosťou dostanú k sv. Františkovi. Aká strata by tým vznikla pre Boha, pre Jeho Svätosť alebo pre rád? Bud' sú tí, ktorí prídu k obnove dobrí alebo sú zlí. Ak sú dobrí, tak je to jasný znak toho, že sa nedokážu riadiť v ich spoločenstve podľa vlastnej reguly. Ak sú naopak zlí, tak by mala byť observancia vlastne rada, že sa tohto odpadu zbaví. Bud' sú poháňaní dobrým Duchom, alebo pochádzajú z hnevu. Ak ich ženie Duch, tak je to celkom vážny smrteľný hriech, ak by im niekto bránil (v činnosti). Ak pochádzajú z hnevu, tak je to šťastný hnev, ktorý ich necháva žiť takých dokonalých, ako sa to dá len vidieť. Je to zlá námietka a tiež nie je hodnoverná, že berú na seba stále pokánia, aby unikli disciplíne. A ďalšia je ešte menej hodnovernejšia, že tam údajne idú, aby nemuseli zobrať žiadny úrad, a aby navždy stratili nárok na česť v úrade a vyššom postavení!

Sv. František neprikazuje, aby sa dodržiavanie jeho reguly vyžadovalo pod hrozbou väzenia, smrti alebo mučenia, ale pokorou, chudobu a láskou. Ak niekto odmieta poslušnosť z lásky, tak ju má v sebe, a nepôjde tam, kde existuje len vnútorná láska.

¹⁵ Čo si tu Colonna želá, to pápež Urban VIII. právne potvrdí o 90 rokov neskôr v breve *Salvatoris et Domini nostri* 28. júna 1627: kapucíni sú praví a zákonní synovia sv. Františka.

O to viac, ak má tisíc možností jej uniknúť, čo sa dá spoznať z toho, že ich vystupuje a prestupuje do iných habitov než tých sv. Františka ročne viac ako stovka. Podľa toho sa predsa dá spoznať, že bolesť neprichádza odtiaľ, že bratia idú cestou dokonalosti, ale že ich to bolí, že nemôžu iných o tom presvedčiť, že sú prví v prísnosti života, takú povest' sa snažili o sebe vytvoriť už dlhé roky. Ale Boh nechce, aby sme nerozoznali striebro od zlata, t. j. že kvôli 20 bratom, ktorí majú tak veľa fantázie, uvádzajú do omylu každý deň stovky osôb, vlastnú profesiu, zložené sľuby a celý svet a väčšina rádu tým trpí. Skoro vo všetkých mestách, kde sa dajú pozrieť spisy prvých alebo druhých, hovoria observantom, že sa o to majú naďalej usilovať, no kapucínom, že sa toho majú držať, prijímať záujemcov k sebe (doslova *obliekať záujemcov do ich habitu*).¹⁶

Takže neviem, prečo mariť ľudskými myšlienkami tie Božie, prečo porušovať novými zákonmi staré a sväté predpisy. To sa stane, keď pripustíme, aby sa jednému rehoľníkovi obmedzila sloboda rozhodovania a zabránila najlepšiemu úmyslu Jeho Svätosti, keď ich (kapucínov) aj kardinál (Farnese) bráni, a pápeža bolia tie neprijemnosti, ktoré im robia. Tak sa zrúca všetko dobré, keby sa tento začiatok opäť ukončil. Bude lepšie rozhodnúť záležitosť s rozumom, s Kristom a Pavlom a podľa zákonných predpisov, ako to posudzovať iba podľa predtuchy.

f. „kapucíni rastú v počte a v dokonalosti“

2030 Podľa stavu, v akom sa v súčasnosti nachádzajú, spoznávame veľký úžitok, ktorý prinášajú, a ako veľmi rastú v počte a v dokonalosti. Neviem si predstaviť, že Vy vysokocení páni sa nebojíte toho, žeby ste chceli zmeniť ich spôsob života len v drobných maličkostiach. Oni nepožadujú moc a veľkosť a nechcú byť bohatí. Iba z lásky ku Kristovým ranám a ku stigmám ich otca prosia o to, aby boli ponechaní v Božom pokoji a ozajstnom nasledovaní reguly. Zo skutočnosti, že ich každý deň obťažujú, bezpochyby vznikajú tieto tri závažné nedostatky: Prvý, bratia, ktorí sa nachádzajú v stave ochabnutia, sú odmenení, povzbudení a pozitívne posilnení, o nich sa začne šíriť, že sú závistliví, pyšní, ambiciózni a bez lásky a porozumenia. Druhý nedostatok je zlá povest', ktorá sa rozširuje po všetkých mestách Talianska i mimo neho, všade tam o to viac, kde sú známi, a napriek tomu to očividne odporuje ich chvályhodnému životu. Lebo každý pozná ich dobré skutky, ale nie každý súhlasí s (falošným) spevom Sirén, ktorý ich uráža. Tretí nedostatok: Prečo by sa nemali, keď sa už o tom vôbec nehovorilo, observanti pomaly zlepšovať, aby tak hlboko nepadli, a kapucíni priberať len málo a tých zapálených, aby sa udržali na výške, ako to bolo vyslovene prikázané na tejto (generálnej) kapitule.

¹⁶ V zátvorke prekladateľ dopĺňa text kvôli zrozumiteľnosti.

Deje sa to z lásky k Bohu a mocou vášho úradu, že Vy vysokocení páni im môžete pomôcť! Ved' vieme, že sa treba stýkať s anjelmi, aby sa mohla dodržať táto svätá regula. Ako môžu byť v ohni všetky bodliaky neporušené a predsa nezhárať? Ak by to nebola Božia vôľa, aby sme pozerali na regulu jednoducho, tak by ju spomenutý veľký svätec nezostavil, svedomitý pápež by ju nepotvrdil, a nebola by toľkokrát príležitosťou k reforme. Prirodzene, keď ju pápež prvýkrát potvrdil, narazil u kardinálov na odpor; ale jeden Bohom osvietený kardinál povedal: „Ak Vaša Svätosť túto regulu nepotvrdí, potom musíme poprieť Kristovo evanjelium; lebo na ňom je založená.“ Teraz, aké neopísateľne veľké dobro vzišlo z tohto jedného slova, keď hovorilo o jednej ešte neistej a iba budúcej záležitosti. No koľko neporovnateľne dobrého môžu dosiahnuť slová Vašich vysokocených pánov, keď chvália túto reformu, založenú pred desiatimi rokmi, ktorá zostala udržiavaná a naďalej rastie.

To je to pravé poslanie, ku ktorému sú povolaní všetci bratia sv. Františka. To sú tie žiariace kázne, ktoré môžu priniesť tak veľa úžitku Božej Cirkvi. Preto nemôžem veriť, že Boh dovolí takéto neslýchané ťažkosti, že ich (kapucínov) svetlo už neprenikne do vnútorného oka Vašich vysokocených pánov a že ani iným nepomôžete spraviť si názor. Ak je ale tomu tak, budú sa (kapucíni) v pokoji modliť za Jeho Svätosť a za Vás vysokocení páni a neprídu do nebezpečenstva, keď toto bezprávie pred Bohom a Jeho Svätosťou musí kričať a plakať. Nemala by sa poskytnúť príležitosť tešiť sa tým mnohým kacírom, ktorí sú okolo; o to menej, keď vidno, ako stojí svet a na čo všetko sa musí človek pripraviť. A práve toto jadro viery v Krista, toto jadro služby voči Jeho Svätosti a Cirkvi chcú rozbiť alebo oslabiť: nebezpečenstvo, ktoré bezpodmienečne musí utiecť pred Vašou múdrosťou, vysokocení páni.¹⁷

g. „Nosia odlišnú formu habitu od iných“

2031 Čo sa týka toho habitu, pripadá mi obžaloba neprimeraná v tom zmysle, že si ani nezaslúži odpoveď. Beda mi! Behá sa tu v odeve, ktorý je o tisíckrát ošumelejší; uznáva sa tisíc odlišností rádovým spoločenstvám, ktoré boli založené bez jasného cieľa; napriek exkomunikácii sa iným dovoľuje nosiť (na prilbách) chochol, aby sa rozoznávali ako guelfovia od gibelinov. Títo (kapucíni) ale však nesmú obnoviť habit svojho slávneho otca, ktorý s veľkou slávou naplnia svet, kvôli tomu, že sa zobrazuje ako opovrhnutiahodný a chudobný. Naopak: neexistuje žiadny oddanejší brat, ktorý by neuniesol pod touto kapucňou každé trápenie, pretože myslí na toho, ktorý ju nosil; a každému z nich slúži táto kapucňa ako malá kobka, v ktorej môže neustále rozmýšľať nad svojimi starosťami.

Naozaj to nebolo bezdôvodne, že tento veľký svätec nosil tento habit; a to trvalo ešte 60 rokov (po jeho smrti), to jasne dokazujú obrazy, pečate, relikvie a nástenné maľby.

¹⁷ Nasledujúci záverečný odsek napísala Colonna energickými ťahmi vlastnoručne: zobrazenie v *I Frati Cappuccini*. 1, 224b.

Aký je teda dôvod zmeniť obedienciu, v ktorej boli títo kapucíni desať rokov v najvyššej dokonalosti? Len aby sa vyšlo v ústrety ctižiadostivosti tých, o ktorých sa vie, aké škody im spôsobil úrad generála? Komu je to na osoh, aby to bolo v rozpore so zákonom, proti starým stanovám, proti láske a proti právu na život týchto kapucínov, pretože sa obávajú svetských problémov, ktoré vstúdu z tohto stretu? A čie svedomie môže nakoniec pripustiť, že sa berie kapucínom úcta k habitu len kvôli rozrušeniu iných?

Môj vysokoctený pán kardinál, kapucíni nevedú k pádu observantov, nie, slúžia na ich obrodu. Vám (observantom) uškodil kardinál protektor, najvyšší generálny minister, peniaze, odpustky a vyjadrovanie priazne. Musíte sa starostlivo namáhať, aby ste odstránili prebytok a zlé spôsoby, a mali by ste nechať na pokoji týchto malých chudobných! Vaša Výsosť to vie viac ako druhí, a nebude pred Bohom ospravedlnená, ak jej v tom bránia ľudské záujmy; lebo Kristus nebral žiadne ohľady, aby za nás zomrel.

Služobníčka Vášho cteného panstva
markíza z Pescara

(na zadnej strane:) Môjmu vysokoctenému monsignorovi Contarinimu. Som si vedomá, že tento list nemal byť zaslaný Vašej Výsosti. Napriek tomu majte z lásky ku Kristovi trpezlivosť, aby ste si ho prečítali, keď sa k nemu dostanete.